

Berlin-muren i vesttyske og østtyske skolebøger

En vesttysk skolebog om årsagen til Berlin-muren

Også efter 1953 så Ulbricht sig stillet over for en opposition inden for partiet, og dennes mål var at skabe et SED, der var befriet for stalinisme og i sine anskuelser var politisk fuldstændigt uafhængigt.

Anholdelser og langvarige fængselsstraffe knækkede den nationalkommunistiske oppositionsgruppe. I begyndelsen af 1958 kunne Ulbricht fjerne sine sidste modstandere fra partiledelsen.

Mens den indre tyske rejsetrafik blev begrænset voldsomt og grænseafspærringerne blev skærpet, gik SED, idet man overvurderede sine økonomiske muligheder, i gang med det ambitiøse forehavende, nemlig at indhente og delvis endog overhale Forbundsrepublikken, hvad angår forbruget af vigtige produkter pr. indbygger. Man påbegyndte en række store investeringsprojekter: storkraftværker på basis af brunkul syd for Berlin, den oversøiske havn i Rostock, en udvidelse af de kemiske værker i Mellemtyskland og den 4200 kilometer lange jordolieledning fra Ural-området til Schwedt an der Oder. Samtidig blev kollektiviseringen af landbruget forceret. Bønderne havde her valget mellem 2 grundtyper af landbrugsmaessig produktionsfællesskab (LPG). I den første type skulle bonden blot aflevere sin jord til kollektivet, i den anden type skulle han aflevere både jord og inventar. I 1954 befandt der sig stadig 75,5% af det udnyttede landbrugsareal på private hænder, i 1958 var det 62,2%, i slutningen af 1960 kun 7,6%. Den voldsomme kollektivisering i 1960 førte til mærkbare produktionsfald i landbruget. Dertil kom der vanskeligheder i den overbebyrdede industri - til sidst måtte man afbryde den ambitiøse syvårsplan. På ny steg antallet af flygtninge til Forbundsrepublikken.

De fleste flygtninge kom over Berlin. I slutningen af 1958 krævede Sovjetunionen, at de allierede tropper skulle trækkes ud af byen. Vestberlin skulle blive til en fristad. Det kom til en Berlin-krise, der blev endnu mere skærpet ved at flygtningetallene blev ved med at stige. Nu begyndte stormmagterne at afstikke deres positioner. Præsident Kennedy erklærede den 15. juli 1961:

Vi må holde det løfte, som vi igen og igen har givet til Vestberlins frie befolkning og varetage vore rettigheder og deres sikkerhed - selv stillet overfor magt - for ikke at miste andre frie folks tillid til vort ord og vores beslutsomhed.

Khrustjov erklærede samtidig over for en amerikansk politiker, at han agtede at tilstoppe menneskefælden i Vestberlin. Den 13. august 1961 afspærrede DDRs væbnede styrker, sikret af en erklæring fra Warszawapagt-landene, grænsen mellem de vestlige sektorer og østsektoren i Berlin og påbegyndte Berlin-muren ved at bygge omfangsrige afspærringsbefæstninger. Dermed var Østberlin og DDR fuldstændigt afsondret fra Vesten. Da der blev skudt på enhver flygtning, der forsøgte at overskride de stadigt bedre udbyggede afspærringsanlæg, var det i fremtiden så godt som umuligt og hele tiden forbundet med den største livsfare at forlade DDR. DDRs indbyggere måtte affinde sig med at leve i deres stat.

Kilde: Geschichtliche Weltkunde bd. 3, Diesterweg 1976 s. 210-212.

En østtysk skolebog om årsagen til Berlin-muren

Mod slutningen af 50'erne stillede kampen for freden i Europa større krav til det socialistiske statsfællesskab. Selv om DDRs regering sammen med Sovjetunionen og de andre socialistiske broderlande havde gjort alt for at bevæge Forbundsrepublikkens regering til en fornuftens og den gode viljes politik, skærpede imperialismens aggressive kredse spændingerne endnu mere.

Den vesttyske imperialisme udbyggede systematisk sin militære magt. Fra 1959 til 1961 blev forbundshæren forøget med mere end 40.000 mand. Den udgjorde hovedkontingentet af NATOs landstyrker i kommandoområde Europa midt. Militarister fra Forbundsrepublikken besatte ledende poster i NATOs kommandostabe. Endnu mere eftertrykkeligt krævede den vesttyske regering forbundshærens atomare bevæbning. I august 1960 offentliggjorde forbundshærens ledelse et memorandum, hvori det hed: Forbundshæren kan hverken give afkald på almindelig værnepligt eller på en atomar bevæbning. Åbent erklærede militaristerne deres hensigter, nemlig at revidere resultaterne af 2. verdenskrig til deres gunst.

I foråret 1961 gik disse kræfter forstærket over til en krigsforberedelse mod DDR. Den tidligere Hitlergeneral og øverstbefalende i forbundshæren, Adolf Heusinger, fremsatte endog det provokerende krav, at der skulle stationeres atomraketter ved DDRs grænse. Samtidig forstærkede forbundsregeringen den økonomiske krig mod DDR. Således blev den løbende handelsaftale for slutningen af 1960 sagt op. På denne måde skulle DDRs økonomi forstyrres for derigennem at øge forsyningsvanskelighederne og til sidst puste til befolkningens utilfredshed. Parallelt hermed forcerede agenter og efterretningsvæsenet deres fjendtlige handlinger. Sabotagehandling blev talrigere. Hvervningen af faglært arbejdskraft fra DDR gennem kriminelle menneskehandlere nåede et nyt totalomfang. Herigennem skulle først og fremmest befolkningens medicinske omsorg lammes, så at folks utilfredshed over dette kunne rettes mod arbejder- og bondemagten. Det taler for sig selv, når den imperialistiske propaganda fejrede dette som kampen mod umenneskeligheden. Ved alle disse aktioner mod DDR blev den åbne grænse i Vestberlin brutalt udnyttet for at skade DDR - ligegyldigt hvor og hvordan det kunne lade sig gøre. Således skulle vores socialistiske stat gøres stormklar for forbundshæren.

I sommeren 1961 blev NATO-manøvrer på ny gennemført ved DDRs grænse, hvor en begrænset krig mod DDR og andre socialistiske stater blev afprøvet.

I de første dage i august 1961 indledte de vesttyske militarister de sidste militære aggressionsforberedelser mod DDR. I begyndelsen af august befandt den vesttyske forsvarsminister Strauss sig i USA. Strauss erklærede over for den amerikanske præsident Kennedy og repræsentanter for det amerikanske krigsministerium, at en folkeopstand i DDR var forestående. Denne lejlighed ville den vesttyske regering udnytte til at erobre DDR i form af en politiaktion til løsning af en indretysk konflikt. Som støtte til denne plan blev de i Europa stationerede NATO-tropper sat i alarmberedskab. Den øverstbefalende for NATOs landstyrker i Mellemeuropa, den tidligere Hitlergeneral Speidel, gennemførte på samme tid en inspektion langs DDRs statsgrænse.

Den militære krigsforberedelse blev ledsaget af en hetzølge mod DDR. Forbundsrepublikkens borgere skulle tro, at flertallet af befolkningen i DDR var imod socialisme, og at det var et humanitært påbud at fjerne arbejder- og bondemagten. I overensstemmelse med dette forsøgte man gennem meddelelser om påståede forestående uroligheder i DDR at distrahere fra den vesttyske imperialismes sande hensigter og skjule krigsforberedelserne.

Fra den 3. til 5. august 1961 holdt førstesekretærene for Warszawapagt-landenes kommunistpartier en konference i Moskva. Her blev de nødvendige forholdsregler diskuteret og fastlagt for at sikre freden, der var truet af den vesttyske imperialisme og dennes forbundsfæller i NATO. De socialistiske broderlande besluttede, at DDR skulle træffe de nødvendige sikkerhedsforanstaltninger ved statsgrænsen til Vestberlin for effektivt at standse en videre undergravende virksomhed mod det socialistiske statsfællesskabs lande.

I overensstemmelse med resultaterne af Moskva-konferencen pålagde Folkekammeret den 11. august 1961 DDRs ministerråd at forberede og gennemføre alle krævede forholdsregler til sikring af statsgrænsen. På ministerrådets beslutning blev enheder af den nationale folkehær, af folkepolitiet og arbejderklassens kampgrupper sat i alarmberedskab natten mellem den 12. og 13. august. I de første timer af 13. august afspærrede de den indtil da åbne statsgrænse mellem DDR og Vestberlin. Da solen om morgenen den 13. august stod op over Berlin, var sikkerhedsforanstaltningerne i det væsentlige afsluttet. Krigskakkelovnen Vestberlin var bragt under pålidelig kontrol.

Oprettelsen af den anti-fascistiske beskyttelsesvold, der fulgte i hurtigt tempo, havde fuldstændigt overrasket vestmagterne, den vesttyske regering og Vestberlins senat. Mens de bestyrkede politikere i Bonn og Vestberlin hetzede op til den ene konference efter den anden, gik livet normalt videre i DDRs hovedstad. En særlig betydning fik arbejderklassens kampgruppers disciplinerede indsats. Deres optræden virkede meget desillusionerende på de aggressive imperialistiske kredse.

Flertallet af DDRs arbejdere hilste og understøttede sikkerhedsforanstaltningerne. Talrige berlinere besøgte de følgende dage de medlemmer, der var sat ind i de væbnede organer. Delegationer fra fabrikker og mange borgere kom med gaver og blomster for på denne måde at give udtryk for deres tak. Som højdepunktet for samhørigheden med de væbnede organer og de forholdsregler, som disse havde gennemført med fremragende disciplin, holdt Berlins kampgrupper en stor appel den 23. august i tilslutning til kampgruppernes tilbagevenden til deres fabrikker.

Gennem sikring af statsgrænsen var det nu ikke mere muligt at berøve arbejderne frugten af deres eget arbejde og ustraffet at udplyndre DDR.

Kilde: Geschichte - Lehrbuch für 10. Klasse. Volk und Wissen Volkseigener Verlag, Berlin 1980 (1977) s. 160-163.